

Europa en pensioen vraagt om evenwichtig en behoedzaam handelen.

De Nederlandse pensioensector denkt graag proactief mee over Europese initiatieven. Dat geldt voor pensioenbeleid, de regelgeving voor de kapitaalmarkten én voor het stimuleren van duurzaamheid. Daarbij is het altijd van belang om oog te hebben voor de proportionaliteit en toegevoegde waarde van Europees ingrijpen. Europese regelgeving moet het leven van Europeanen beter maken, niet ingewikkelder.

Ook pensioendeelnemers en gepensioneerden in Nederland hebben er daarom belang bij dat ons land aan tafel zit bij Europese beleidmakers. We moeten met het gezicht naar Europa staan, niet met onze rug. Een Nederlands 'nee' in Europa is, zeker na Brexit, een verlies-strategie. Het vinden van voldoende medestanders om blokkerende minderheden te creëren in het Europese speelveld wordt steeds lastiger in een systeem van 'qualified majority voting'. Bovendien biedt de Europese Unie ons land juist ook veel kansen.

Nederlandse pensioendeelnemers hebben groot belang bij een dynamische en open economie, waar nieuwe kansen tot economische groei en goede pensioenrendementen kunnen ontstaan. Daarnaast is voor pensioenfondsen belangrijk dat het Europese economisch beleid gebaseerd is op een evenwichtige balans tussen de inzet van begrotingsbeleid en van monetair beleid. In de grote financiële crisis na 2008 was de inzet van onorthodox ruim monetair beleid effectief. In een aantal lidstaten zijn structurele maatregelen en sanering van de overheidsfinanciën echter te lang uitgebleven. Dit leidt er nu toe dat de op zichzelf redelijk symmetrische schok van de COVID-crisis, asymmetrisch uitwerkt over de lidstaten. Een terugkeer naar een genormaliseerd gezond economisch beleid lijkt nu verder weg dan ooit. Gevolg hiervan is dat de ECB welhaast verplicht is om door te gaan met het huidige ruime monetaire beleid. Het is belangrijk dat in EU-verband een compromis gevonden wordt rondom verdieping van de economische en monetaire unie, waarbij én lidstaten effectief verplicht worden noodzakelijke maatregelen te nemen, én er meer solidariteit komt. Daarbij is het van belang om een 'roadmap' te hanteren waarbij voor de verschillende lidstaten er gelijktijdig voordelen én er incentives ontstaan om het Europese economische en monetaire project te vervolmaken. Ook van Nederland mogen creativiteit en bereidheid tot het zetten van evenwichtige stappen verwacht worden. Want voor een sterke Nederlandse oudedagsvoorziening zijn de EU, de interne markt en de monetaire unie cruciaal.

Europa en pensioen

VOLTOOIING KAPITAALMARKT POSITIEF VOOR INVESTERINGEN EN PENSIOENRESULTATEN

Nederlandse pensioenfondsen beleggen in Nederland, in Europa en elders in de wereld. Die spreiding zorgt voor risicobeheersing en voor het halen van adequate rendementen en dus pensioenresultaten. Een dynamische en open Europese kapitaalmarkt is daarom belangrijk. Daarbij hoort voltooiing van de kapitaalmarktunie. Dit zou bijdragen aan een grotere inzet van Europees (pensioen)vermogen in de Europese economie, ook over de grenzen van lidstaten heen. Op die manier wordt de Eurozone meer bestand tegen economische schokken, en worden bedrijven minder afhankelijk van leningen van banken alleen, omdat er meer financieringsmogelijkheden komen. Institutionele beleggers zoals pensioenfondsen kunnen daarin voorzien.

LEIDENDE ROL EU BIJ VERDUURZAMING IS ESSENTIEEL, MITS GOED AANGEVLOGEN

Het Europese klimaatpact (de “Green deal”) en de Europese initiatieven voor duurzame financiering (“sustainable finance”) passen bij de lange termijn duurzaamheidsagenda van pensioenfondsen. Het geeft de gewenste beleidszekerheid die er voor zorgt dat lange termijn investeerders marktgericht kunnen bijdragen aan het financieren van nieuwe duurzame investeringen. Verder moet nieuwe Europese regelgeving niet leiden tot overmatige administratieve lasten en/of hoge kosten die drukken op rendementen en dus pensioenresultaten voor deelnemers. Bij nationale initiatieven op hetzelfde terrein moet vermeden worden dat dit leidt tot een stapeling van niet geheel gelijklopende regels, en/of het toevoegen van disfunctionele extra regels bij omzettingen van beleid naar nationale regels. Met een ambitieuze en eenduidige inzet in Europa kan meer bereikt worden dan op versnipperd nationaal niveau.

MAATSCHAPPELIJKE TRANSITIES MOETEN HAND IN HAND GAAN MET GOEDE PENSIOENRESULTATEN

Onze wereld is in verandering, op vele fronten. Voor de verschillende benodigde maatschappelijke transitie op het gebied van onder meer klimaat, energie, digitalisering en vervoer is het nodig meer mogelijkheden te creëren voor investeringen door institutionele beleggers. Dat kan bijdragen aan de snelheid en kwaliteit van de verandering. Europese en nationale overheden kunnen hieraan bijdragen door bereid te zijn zelf risicodragend kapitaal ter beschikking te stellen voor grote projecten, om zo het ‘greenfield’ risico te nemen, waarna vervolgens institutionele beleggers met een lange termijn horizon een groter aandeel in deze projecten kunnen nemen. Overheden moeten dus meespringen om de transitie te kunnen maken.

We hebben als sector op Europees niveau actief meegewerkt aan de vormgeving van de sustainable finance agenda en regelgeving zoals de taxonomie. Parallel aan verdere ontwikkeling van deze agenda is belangrijk ook andere maatregelen te nemen. Denk aan maatregelen die externe kosten van het belasten van klimaat en milieu internaliseren in de prijsvorming, zoals een stabiele en voldoende hoge CO2-prijs en andere maatregelen die bijdragen aan een transitie in de goede richting. Met andere woorden: pensioenfondsen dragen graag bij maar kunnen het niet alleen.

Europa en pensioen

LIQUIDITEITSSTEUN DOOR CENTRALE BANKEN BIJ MARKTSTRESS CRUCIAAL VOOR BEPERKEN RENTERISICO PENSIOENFONDSEN

Kapitaalgedekte pensioenregelingen hanteren derivaten voor het beperken van renterisico in de toekomst. De Europese EMIR-verordening legt een verplichting op tot centrale clearing van dit soort derivaten, maar bevat een tijdelijke uitzondering van deze verplichting voor pensioenfondsen. Deze uitzondering zou kunnen vervallen indien DNB (en natuurlijke centrale banken in andere lidstaten) in crises tijdelijke liquiditeitssteun aan pensioenfondsen mogen geven in ruil voor het in onderpand geven van staatsobligaties of andere 'high quality liquid assets'.

IORP II IS EEN PASSEND EUROPEES TOEZICHT KADER VOOR PENSIOENFONDSEN, LATEN WE ZORGEN DAT DAT ZO BLIJFT.

Wat betreft pensioenfondsen mag niet vergeten worden dat de Nederlandse pensioenfondsen, of zoals dat in Europa heet 'IORP's', na Brexit ongeveer twee derde van het pensioenvermogen van alle IORP's in de 27 lidstaten beheren. Dat betekent dat Europese pensioenregelgeving die belemmerend is voor Nederlandse pensioenfondsen al snel niet meer voldoet aan het Europese proportionaliteitsvereiste. Terecht is om hier met bestendig Nederlands beleid oog voor te hebben. Bestendig beleid behelst in ieder geval het voorkomen van (vroegtijdig) isolement van de Nederlandse positie.

EUROPESE PENSIOEN-TOEREIKENDHEID VAN BELANG VOOR LANGE TERMIJN STABILITEIT VAN DE EUROPESE UNIE

Europese regelgeving kan bijdragen aan een solide tweede pijler pensioenstelsel in Nederland, en tegelijk een bruikbaar kader scheppen voor andere Lidstaten om te bouwen aan multi-pillar pensioenstelsels, zodat voor meer Europeanen een toereikend pensioen in beeld komt. Daar zijn geen principiële bezwaren tegen. Voor de lange termijn stabiliteit van de Europese Unie, waar in veel lidstaten vergrijzing nog een uitdaging is, is immers van groot belang dat ook elders op nationale basis toereikende pensioenstelsels zullen worden opgebouwd en armoede onder ouderen zoveel als mogelijk voorkomen wordt. De EU dient bij pensioensystemen de regie niet over te nemen, maar een stevige coördinerende rol lijkt op zijn plaats.

EUROPEES PENSIOENREGISTER GEEFT RUIMTE AAN DIVERSITEIT IN STELSELS

Een concreet voorbeeld van de waarde van Europese pensioeninitiatieven is het opzetten van een Europees pensioenregister. Steeds meer pensioendeelnemers werken gedurende hun loopbaan in meer dan één lidstaat en zullen dus ook in meerdere landen pensioen opbouwen. Zij moeten dan in ieder geval in staat zijn hun pensioenrechten op een eenvoudige wijze terug te vinden. Het gaat hierbij niet om het gelijktrekken van pensioensystemen, maar om het toegang krijgen tot pensioeninformatie uit verschillende landen. Dat kan indirect via buitenlandse pensioenregisters, maar idealiter ook via het Nederlandse Pensioenregister.